

İNDİRİMLİ ORANA TABİ İŞLEMLERDE KDV İADESİ UYGULAMASI

Hamza Alper DOĞRU (*) Eren SÜMENGEN (**)

1 - GİRİŞ

Katma Değer Vergisinde indirim uygulaması KDV Kanunu'nun 29. maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde hükmü ile mükellefler yaptıkları mal teslimleri ve hizmet ifaları üzerinden hesaplayacakları KDV'nden, yaptıkları mal teslimleri ve hizmet ifalarını oluşturmak için yükledikleri KDV tutarlarını indirebileceklerdir. Yani mükellef işi ile ilgili olarak satın aldığı mallar veya yaptığı hizmetler dolayısıyla borçlandığı veya ödediği vergiyi, teslim ettiği mallar veya ifa ettiği hizmetler dolayısıyla müşteriden aldığı (veya alacaklı olduğu) KDV'yi mahsup edecek ve aradaki farkı vergi dairesine yatıracaktır. Mükellefin indirim konusu yaptığı vergi ise önceki safhalarda vergi dairesine intikal ettirilmiş olacaktır.

Bir vergilendirme döneminde indirilecek Katma Değer Vergisi (KDV) toplamı, mükellefin vergiye tabi işlemleri dolayısıyla hesaplanan KDV toplamından fazla olduğu takdirde, aradaki fark sonraki döneme devrolunur ve iade edilmez.

KDV kanununun 32. maddesine göre; bu Kanun'un 11, 13, 14 ve 15. maddeleri uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemlerle ilgili fatura ve benzeri belgelerde gösterilen KDV, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanacak KDV'den indirilmektedir. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde indirilemeyen KDV, bu işlemleri yapanlara iade olunmaktadır. Böylece mükellef bünyesinde oluşan vergi yükü iade uygulaması ile giderilmiş olmaktadır.

2- İNDİRİMLİ ORANLARA TABİ İŞLEMLERDE KDV İADESİ'NİN KAPSAMI

KDV oranı KDV Kanun'un 28. maddesinde yer aldığı üzere %10 olarak kanun koyucu tarafından belirlenmiştir. KDV oranı kanun koyucu tarafından belirlenmekte birlikte devamında bu oranı 4 katında kadar artırma ve %1'e kadar indirme yetkisi ve muhtelif mal ve hizmetler için farklı vergi oranları tespit etme yetkisi Bakanlar

(*) Vergi Denetmen Yardımcısı

(**) Vergi Denetmen Yardımcısı

Kurulu'na verilmiştir. Bakanlar Kurulu'nca belirlenen genel KDV oranı %18'dir. Fakat bakanlar kurulu genel KDV oranı belirdikten sonra bazı hizmet ifaları ve mal teslimleri için özel oranlar belirleme yetkisini kullanmış ve %8 ve %1 orana tabi işlemler belirlemiştir.

a) (I) sayılı listede %1 oranında vergiye tabi mallar,

- Ağırıklı olarak tarım ürünleri,
- Gazete ve dergiler,
- Kullanılmış binek otomobilleri,
- Net alanı 150m2'yi geçmeyen konut teslimleri,
- Konut yapı kooperatiflerine yapılan inşaat taahhüt işleri,
- Kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelerce yapılan sadece net alanı 150m2'ye kadar konutlara ilişkin inşaat taahhüt işleri,
- Cenaze hizmetleri,
- Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralınması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu araçların kiralınması hizmetleri, yer almaktadır.

b) (II) sayılı listede % 8 oranında vergiye tabi mal ve hizmetler

- Ağırıklı olarak temel gıda maddeleri, (Yiyecek ve içecek teslim ve hizmetleri)
- Tekstil ve konfeksiyon ürünleri (İç ve dış giyim eşyası ve ev tekstil ürünleri)
- Tekstil ve konfeksiyon sektöründe fason olarak yaptırılan hizmetler,
- 4302.19.95.00.19 GTİP'da yer alan eşyalardan yalnız sığırların (bufalo dahil) dabalınmış ve aprenmiş kürkleri,
- Sağlık hizmetleri,
- Sağlık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılan veya ithaline izin verilen beşeri tıbbi ürünler,
- Tıbbi malzeme, tıbbi ürün, tıbbi cihaz, ortopedik cihazlar, masaj cihazları vb.ile bunların aksam

ve parçaları teslimleri ile bunlardan makine ve cihaz niteliği taşıyanların kiralınması hizmetleri,

- Eğitim ve öğretim hizmetleri,
- Kitap ve benzeri yayınlar,
- Sinema, tiyatro, opera, operet, bale, müze giriş ücretleri,
- Konaklama hizmetleri,
- Yaşlı, sakat ve düşkünler için bakım ve hizmetleri ile yetimhanelerde verilen hizmetler,
- Belediyeler veya bunların iktisadi işletmeleri tarafından verilen atık su hizmetleri,
- 0106.90.00.90.14 GTİP'da yer alan biyolojik mücadelede kullanılan parazit ve predatörler ile Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı tarafından zira-i mücadelede kullanılmak üzere ruhsatlandırılan bitki koruma ürünleri
- Bazı iş makineleri, örgü, dikiş ve trikotaj makinelerinin teslimi ve finansal kiralama işlemleri yer almaktadır.

Buna göre ; Bakanlar Kurulun'ca vergi oranları indirilen teslim ve hizmetler nedeni ile yüklenilen, teslim ve hizmetin gerçekleştiği vergilendirme döneminde indirim yolu ile giderilemeyen KDV tutarının, Bakanlar Kurulu'nca her yıl için belirlenen tutarı (Böyle bir belirleme yapılmamış olması halinde VUK hükümleri uyarınca o yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle bulunan tutarı) aşan kısmı yıl içinde mahsuben, yıl içinde mahsuben iade edilemeyen kısmı ise izleyen yılda nakden veya mahsuben iade edilir.

Öte yandan indirimli oran kapsamında yer almakla birlikte verginin konusuna girmeyen ve vergiden istisna olan işlemler nedeni ile yüklenilen vergilerin iadesi mümkün değildir.

3- İADE UYGULAMASI

KDV Kanunu'nun 29/2. maddesinde; 5615 sayılı Kanunla değişiklik yapılmak suretiyle Bakanlar Kurulu tarafından vergi oranları indirilen teslim ve hizmetlerle ilgili olup, teslim ve hizmetin

gerçekleştiği vergilendirme döneminde indirilemeyen ve tutarı Bakanlar Kurulu'nca tespit edilecek sınırı aşan verginin bu mükelleflerin;

- Vergi borçlarına,
- Sosyal sigorta prim borçlarına,
- Genel ve katma bütçeli idareler ile belediyelere olan borçlarına ya da döner sermayeli kuruluşlar ile sermayesinin % 51'i veya daha fazlası kamuya ait olan veya özelleştirme kapsamında bulunan işletmeler ile organize sanayi bölgelerinden temin ettikleri mal ve hizmet bedellerine ilişkin borçlarına, yılı içinde aylık mahsuben, yılı içinde mahsuben iade edilemeyen verginin ise izleyen yılda nakden veya mahsuben iadesine imkan sağlanmıştır.

Ayrıca 5766 sayılı Kanunla, Bakanlar Kurulu'na vergi nispeti indirilen mal ve hizmet grupları ile sektörler itibarıyla, ATİK'(Araştırmaya Tabi İktisadi Kıymet) ler dolayısıyla yüklenilen KDV'nin iade hakkını kaldırmaya; Maliye Bakanlığı'na ise bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusunda yetki verilmiştir.

a) İadenin Sınırı

KDV Kanunu'nun 29/2.maddesi ile Bakanlar Kurulu'na, indirimli oranda vergiye tabi teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen ancak indirim yoluyla giderilemeyen KDV'nin iade sınırını belirleme yetkisi verilmiştir. Yıllar itibarıyla Bakanlar Kurulu bu yetkisini kullanırken ya doğrudan bir limit belirlemiş ya da daha önceki limitin o yıl için belirlenmiş olan yeniden değerlendirme oranında artırılmasını kararlaştırmıştır. Bu tutar 2008 yılı için 11.600-YTL (2009 yılı için ise 13.000-TL) olarak belirlenmiştir.

b) Aylık Mahsuben İade ve Tutarının Hesaplanması

Yılı içinde mahsuben iade edilecek vergi tutarı, vergilendirme dönemleri esas alınarak takvim yılının her bir vergilendirme dönemi itibarıyla

hesaplanacaktır. İade tutarının hesaplanmasına her takvim yılının ocak dönemi itibarıyla başlanacaktır. Ocak döneminde varsa indirimli orana tabi işlemlerin bünyesine giren vergiler ile indirimli orana tabi işlemler nedeniyle hesaplanan vergi, defter ve belgeler esas alınarak mükellefler tarafından hesaplanacaktır. İndirimli orana tabi işlemler nedeniyle yüklenilen vergiden hesaplanan vergi çıkarılarak ilk hesaplama yapılacaktır. Bu ilk hesaplama aynı dönem beyannamesinde yer alan "**sonraki döneme devreden vergi**" tutarı ile karşılaştırılacaktır.

Beyannamede sonraki döneme devreden vergi yer almıyorsa, ocak dönemi için indirimli orana tabi işlemlerin bünyesine giren vergi tutarı aylık iade hesabına dâhil edilmeyecektir. Sonraki döneme devreden vergi mevcutsa ve indirimli orana tabi işlemlerin bünyesine giren vergi ile bu işlemler nedeniyle hesaplanan KDV arasındaki vergi farkını aşmıyorsa, bu vergi farkının tamamı, aşmıyorsa devreden vergi tutarı "**aylık iade edilebilir vergi**" olarak kabul edilecektir. İade tutarının ait olduğu vergilendirme dönem itibarıyla talep edilmeyip cari yılın Şubat döneminde kümülatif (Ocak-Şubat dönemleri için) olarak talep edilmesi halinde; Bu hesaplama Şubat dönemi için de yapılarak, Şubat döneminde varsa indirimli orana tabi işlemlerin bünyesine giren vergiler ve bu işlemlerle ilgili olarak hesaplanan KDV'nin farkı hesaplanacak, bu fark Ocak dönemine ait iade edilebilir vergi ile toplanacak, bu toplam Şubat dönemi beyannamesinde yer alan sonraki döneme devreden vergi tutarı ile mukayese edilecektir. Sonraki döneme devreden vergi yoksa ilk iki ay aylık iade hesabına dâhil edilmeyecektir. Devreden vergi mevcutsa ve yukarıda hesaplaması verilen toplamı aşmıyorsa toplamın tamamı aylık iade hesabına dâhil edilecek, devreden vergi sözü edilen toplamı aşmıyorsa, Şubat

dönemi beyannamesindeki devreden vergi tutarı ilk iki ay için "iade edilebilir vergi" olarak dikkate alınacaktır.

ÖRNEK-1:

Bir mükellefin, Ocak-2008 vergilendirme döneminde indirimli oranda vergiye tabi teslim ve hizmetlerinin bedeli 200.000,00 YTL, hesaplanan KDV 16.000,00 YTL, yüklenilen KDV 30.000,00 YTL, sonraki döneme devreden KDV ise 20.000,00 YTL'dir. Bu örneğe göre mükellefin yüklediği KDV tutarından 30.000 YTL -16.000 YTL Hesaplanan KDV tutarı düşüldükten sonra bulunan 14.000 YTL lik fark mükellefin mahsuben iade talep edebileceği cari dönem iade tutarıdır.

Aynı mükellefin Şubat-2008 vergilendirme döneminde indirimli oranda vergiye tabi teslim ve hizmetlerinin bedeli 150.000,00 YTL, hesaplanan KDV 12.000,00 YTL, yüklenilen KDV 20.000,00 YTL, sonraki döneme devreden KDV ise 30.000,00 YTL'dir. . Bu örneğe göre mükellefin yüklediği KDV tutarından 20.000 YTL - 12.000 YTL Hesaplanan KDV tutarı düşüldükten sonra bulunan 8.000 YTL lik fark mükellefin mahsuben iade talep edebileceği cari dönem iade tutarıdır.

Buna göre; mükellefin Ocak-2008 - Şubat-2008 vergilendirme dönemlerinde indirimli oranda vergiye tabi işlemleri nedeniyle yüklediği ve işlemin gerçekleştiği dönemlerde indirim yoluyla gideremediği vergi tutarı toplamı 14.000 YTL + 8.000 YTL = 22.000,00YTL olup, bu tutardan Bakanlar Kurulu'nca 2008 yılı için belirlenen 11.600- YTL düşüldükten sonra mahsuben iadesi talep edilebilecek tutar **10.400,00 YTL** olacaktır.

Yukarıdaki şekilde hesaplanan "**aylık iade edilebilir vergi**" iade talep edilen Şubat dönemi KDV beyannamesinde sonraki döneme devreden vergi tutarından düşülecektir.

İndirimli oranda vergiye tabi malları aynı dönemde hem vergiye tabi hem de tam istisna kapsamında teslim eden mükelleflerin, bu işlemlerle ilgili yükledikleri vergilerin iadesinde toplam iade miktarı içindeki payını dikkate almaları gerekmektedir.

ÖRNEK-2:

Bir mükellefin Ocak-2008 vergilendirme dönemindeki iade talebinin 16 bin YTL'si indirimli orana tabi işlemlerden, 24 bin YTL'si ihracat istisnasından oluşmaktadır. Bu mükellefin aynı dönemde devreden KDV ise 20 bin YTL'dir.

Buna göre, ilgili dönemde toplam iade tutarı içinde indirimli orana tabi işlemlerin $[(16/40) \times 100 = 40]$ yüzde 40, ihracat istisnasının ise $[(24/40) \times 100 = 60]$ yüzde 60'lık payı bulunmaktadır. Bu paylar dikkate alınarak Ocak-2008 vergilendirme döneminde devreden 20 bin YTL KDV'nin yüzde 40'ı olan 8 bin YTL'si indirimli orana tabi işlemlere ilişkin aylık mahsuben iade prosedürüne, kalan 12 bin YTL ise ihracat istisnasına yönelik iade sistemi içinde iade edilebilecektir. İndirimli oranda vergiye tabi malları aynı dönemde hem vergiye tabi hem de kısmi istisna kapsamında teslim eden mükelleflerin bu işlemlerle ilgili yükledikleri **vergilerin iadesinde toplam iade miktarı içindeki payın dikkate alınması gerekmektedir.**

Bu hesaplamalar (cari yılın Aralık ayında kumulatif mahsuben iade talebinde bulunulmuş olması halinde) Aralık ayına kadar diğer aylar için de yukarıdaki açıklamalara göre yapılacaktır. Aralık ayındaki indirimli orana tabi işlemlerin bünyesine giren vergiler ile bu işlemlerle ilgili olarak hesaplanan vergi arasındaki fark, Kasım sonu itibarıyla hesaplanan "iade edilebilir vergi" ile toplanacaktır. Bu toplam Aralık ayı devreden vergisi ile mukayese edilecek, devreden vergi

yoksa 2008 yılına ilişkin olarak iade talep edilemeyecektir. Devreden vergi mevcutsa ve tutarı bu toplamı aşmıyorsa bu toplam, aşmıyorsa Aralık ayındaki devreden vergi tutarı 2008 yılı için "iade edilebilir vergi" olarak dikkate alınacaktır.

c) Mahsubu Talep Edilebilecek Borçlar

İndirimli oranda vergiye tabi işlemleri bulunan mükellefler yukarıda yapılan açıklamalara göre, 2006 Ocak ve izleyen vergilendirme dönemlerinde gerçekleştirecekleri indirimli oranda vergiye tabi işlemlerinden doğan KDV iade alacaklarını;

- Kendilerine ait ithalde alınanlar da dâhil olmak üzere vergi dairesi başkanlıklarına, vergi dairelerine, mal müdürlüklerine, gümrükler dâhil saymanlıklara olan borçlarına,

- Kendi işyerlerindeki işçiler için ödenen işçi ve işveren payından oluşan SSK prim borçlarına,

- Kendi elektrik ve doğalgaz borçlarına,

- 28.07.2007 tarihinden itibaren Kolektif şirketler ile adi ortaklıklar (şirketler) adına ortaya çıkan KDV iade alacaklarını diğer ortakların izin vermesi (noter tarafından onaylanmış belge ile) kaydıyla ortaklarının vergi (ithalde alınanlar dâhil) ve SSK prim borçlarına mahsup talep edilebilecektir.

- Organize sanayi bölgelerinden satın alınan mal ve hizmet bedellerine (5615 sayılı Kanununun 13. Maddesine göre 04.04.2007 tarihinden itibaren) mahsup talep edebileceklerdir.

Öte yandan, Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK)'na göre vergi dairesine iş ortaklığı olarak mükellefiyet tesis ettiren işletmelerin, diğer KV mükelleflerinde olduğu gibi, ortaklarının vergi ve SSK prim borçlarına bu uygulama kapsamında mahsup yapılması mümkün bulunmamaktadır. Bu durumda, iade alacağından öncelikle mükellefin ithalde alınanlar dışındaki kendi vergi borçlarına mahsup yapılacaktır. Bu mahsup işleminden

sonra indirimli oranda vergiye tabi işlemlere ait bir KDV alacağının kalması halinde kalan tutar, mükellefin isteğine bağlı olarak kendi SSK prim borçları ile elektrik/doğalgaz borçlarına kolektif şirketler ve adi ortaklıklarda diğer ortakların izin vermesi kaydıyla ortaklarının vergi (ithalde alınanlar dâhil) ve SSK prim borçlarına mahsup edilebilecektir.

Diğer taraftan, vergilendirme dönemleri itibarıyla 4.000 YTL.'yi aşmayan mahsup talepleri, mahsubun yapılmasına esas olan belgelerin tam olarak ibraz edilmesi halinde inceleme raporu ve teminat aranmaksızın yerine getirilecek, talep belgelerin tamamlandığı tarih itibarıyla geçerlik kazanacaktır. 4.000 YTL ve üstündeki mahsup talepleri ise Vergi İnceleme Raporu veya YMM KDV İadesi Tasdik Raporu veya teminat karşılığında yerine getirilecektir. Mahsup talebi belgelerin tamamlanıp teminatın veya İnceleme Raporunun veya YMM KDV İadesi Tasdik Raporu'nun verildiği tarih itibarıyla geçerlik kazanacaktır.

4- YIL İÇİNDE MAHSUP EDİLEMİYEN KDV'NİN NAKDEN İADESİ

a) Yıl İçinde Mahsup Edilemeyen Vergilerin İadesi

İndirimli oranda vergiye tabi işlemlerden doğan iade alacağının yılı içinde mahsuben iade edilemeyen kısmı, izleyen yıl içinde mükellefin isteğine bağlı olarak, nakden veya mahsuben iade edilebilecektir. İade talebi, en erken izleyen yılın Ocak vergilendirme dönemine ait olup Şubat ayı içinde, en geç Kasım vergilendirme dönemine ait olup Aralık ayı içinde verilecek KDV beyannameleri ile yapılabilecektir. 3 aylık vergilendirme dönemine tabi olan mükelleflerde iade talebi en erken izleyen yılın ilk 3 aylık, en geç üçüncü 3 aylık vergilendirme dönemlerine ait beyannamelerle yapılabilecektir.

Bu nedenle Ocak-Kasım arasındaki vergilendirme dönemlerine ait olarak verilecek beyannamelerde iade hakkını kullanmayıp yüklediği vergileri indirim konusu yapmayı tercih eden mükelleflerin, daha sonra düzeltme beyannameleri ile iade talebinde bulunmaları mümkün bulunmamaktadır.

Vergilendirme dönemleri itibariyle 4.000 YTL' yi aşmayan mahsuben iade talepleri vergi inceleme raporları ve teminat şartları aranmaksızın yerine getirilir. 4.000 YTL ve üzerindeki mahsup talepleri vergi inceleme veya Yeminli Mali Müşavirler (YMM) tarafından düzenlenecek tasdik raporu karşılığında yerine getirilmektedir. Talep tutarının 4.000 YTL' yi aşan kısmı kadar teminat gösterilmesi halinde ilgili belgelerin tamamlanıp teminatın verildiği tarih itibariyle mahsup talebi geçerlik kazanacaktır. Gösterilen teminat vergi inceleme veya YMM tasdik raporu ile çözülebilecektir. Maliye Bakanlığı'nın vergilendirme dönemleri itibariyle inceleme raporu ve teminat aranmaksızın iade için belirlediği limit ile Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliğleriyle belirlenen tutarlar arasındaki iade talepleri Yeminli Mali Müşavir Tasdik Raporuna göre yerine getirilmektedir. YMM raporuyla iade ile ilgili üst sınır 2008 yılı için 534.000 YTL olarak belirlenmiştir.

Ancak; Sermayelerinin % 51 veya daha fazlası genel ve katma bütçeli dairelere, il özel idarelerine, köylere, belediyelere ve bunların teşkil ettikleri birliklere, döner sermayeli kuruluşlara, kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları ile Devlet eliyle kurulan üniversitelere, kanunla kurulan emekli ve yardım sandıklarına ait mükelleflerin bu kapsamdaki mahsuben iade talepleri, yukarıda belirtilen belgelerin ibrazı üzerine miktara bakılmaksızın inceleme raporu, YMM KDV

İadesi **Tasdik Raporu ve teminat aranmadan** yerine getirilecektir.

b) İade Talebinde Aranılacak Belgeler

İade talebi bir dilekçe ile yapılacak, bu dilekçeye;

- İade hakkı doğuran işlemin yapıldığı yıla ait alış ve satış faturalarının listesi (bu listelerde fatura düzenleme haddinin altında kalan tutarlar ile aynı mükelleften yapılan alımların toplamı tek tutar olarak belirtilebilecektir),

- Yıllık iade tutarının hesaplanmasına ilişkin tablo,

- Yılı içinde mahsup edilen tutarları aylık olarak gösteren tablo (bu tabloda yılı içinde mahsup edilemeyen tutar da tek satır olarak gösterilecektir),

- İadenin talep edildiği yılın ilk döneminden iadenin talep edildiği döneme kadar aylar itibariyle devreden KDV tutarlarını gösteren tablo,

- İade alacağının 4.000.-YTL' yi aşması halinde aşan kısım için teminat, inceleme raporu veya YMM KDV İadesi Tasdik Raporu eklenecektir.

5- AYLIK VEYA YILLIK İADE TALEPLERİNİN BEYANNAMEDE GÖSTERİLMESİ

Aylık mahsuben iade talepleri, kâğıt ortamındaki KDV beyannamesinin 9 numaralı tablosunda 406 kodlu satır aracılığıyla beyan edilecektir. Bu satıra kümülatif iade tutarı Bakanlar Kurulunca yıllık olarak belirlenen limiti aşınca kadar kayıt yapılmayacaktır. Limitin aşıldığı dönemde, 406 kodla açılan satırın "Teslim ve Hizmet Bedeli" sütununa yılın başından limitin aşıldığı döneme kadar (bu dönem dâhil) indirimli oran kapsamında gerçekleştirilen ve bu kapsamdaki işlem bedellerinin KDV hariç toplamı, "İadeye Konu Olan KDV" sütununa ise belirlenen mahsuben iade tutarı yazılacaktır. Limit aşıldıktan sonraki dönemlerde, "Teslim ve Hizmet Bedeli" sütununa sadece o dö-

nemde gerçekleşen indirimli orana tabi işlem bedelleri, "İadeye Konu Olan KDV" sütununa ise hesaplanacak mahsuben iade tutarı yazılacaktır.

Yılı içinde mahsup edilemeyen vergilerin izleyen yılda nakden veya mahsuben talep edilmesi halinde, talebin yapıldığı dönem beyannamesinin 9 numaralı tablosuna 450 kodla bir satır açılacak, bu satırın "Teslim ve Hizmet Bedeli" sütununa önceki yıldaki toplam işlem bedeli, "İadeye Konu Olan KDV" sütununa belirlenen iade tutarı yazılacaktır.

İnternet ortamında verilecek beyannamelerde ise yıl içindeki mahsuben iade taleplerinde "İstisnalar" kulakçığındaki "Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler" tablosunda 406 kodlu satır seçilecek, satırın "Teslim ve Hizmet Bedeli" sütunu ile "İadeye Konu Olan KDV" sütununa yukarıdaki gibi kayıt yapılacaktır. Yılı içinde mahsuben iade edilemeyen vergiler için izleyen yılda yapılacak iade taleplerinde ise aynı tabloda 450 kodla bir satır açılacak ve kâğıt ortamında verilen beyannamelerde olduğu gibi kayıt yapılacaktır.

YILI İÇİNDE MAHSUP EDİLECEK VERGİ TUTARININ HESAPLANMASINA İLİŞKİN ÖRNEK

DÖNEM	İNDİRİMLİ ORANA TABİ İŞLEM			FARK	ÖNCEKİ	TOPLAM	DEVREDEN	CARİ	MAHSUP
(2008)	BEDEL	HESAPLANAN KDV	YÜKLENİLEN KDV	(4-3)	DÖNEM SONU İADE TUTARI	(5+6)	KDV	DÖNEM SONU İADE TUTARI	EDİLECEK KDV
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
OCAK	20.000	1.600	2.500	900	0	900	1400	900	-
ŞUBAT	25.000	2.000	3.100	1.100	900	2.000	3.700	2.000	-
MART	15.000	1.200	1.700	500	2.000	2.500	2.300	2.300	-
NİSAN	50.000	4.000	5.600	1.600	2.300	3.900	5.200	3.900	-
MAYIS	80.000	6.400	9.600	3.200	3.900	7.100	8.400	7.100	-
HAZİRAN	110.000	8.800	14.600	5.800	7.100	12.900	17.600	12.900	1.300
TEMMUZ	90.000	7.200	10.000	2.800	0	2.800	7.300	2.800	2.800
AĞUSTOS	25.000	2.000	3.000	1.000	0	1.000	1.850	1.000	1.000
EYLÜL	40.000	3.200	4.200	1.000	0	1.000	850	850	850
EKİM	60.000	4.800	6.500	1.700	0	1.700	2.200	1.700	1.700
KASIM	50.000	4.000	6.000	2.000	0	2.000	1.450	1.450	1.450
ARALIK	45.000	3.600	5.700	2.100	0	2.100	2.250	2.100	2.100

Yukarıdaki tablo, %8 oranına tabi işlemleri de bulunan bir mükellefin, bu işlemlerle ilgili yılı içindeki mahsup taleplerine konu olacak KDV alacağıının hesaplanmasına ilişkin bir örnek olarak hazırlanmıştır. Tablo ile ilgili açıklamalar aşağıdadır. (2008 yılı için iade alt sınırı 11.600 YTL dir.)

1-Mükellefin Ocak ayındaki indirimli orana tabi teslimlerine ilişkin KDV hariç bedel 20.000 YTL, işlemin bünyesine giren KDV 2.500 YTL, bu teslim üzerinden hesaplanan KDV 1.600 YTL, hesaplanan ve yüklenilen tutarlar arasındaki fark 900 YTL' dir. Bu tutar Ocak dönemi devreden KDV tutarından küçük olduğundan tamamı

“Ocak Sonu İade Edilebilir KDV” olarak hesaplanmıştır.

2-Şubat ayında hesaplanan _ yüklenilen KDV farkı 1.100 YTL’dir. Bu tutarın “Ocak Sonu İade edilebilir KDV” tutarı ile toplanması ile bulunan 2.000 YTL, Şubat sonu devreden KDV tutarı ile karşılaştırılmış, devreden KDV yüksek olduğundan 2.000 YTL’ nin tamamı “Şubat Sonu İade Edilebilir KDV” olarak hesaplanmıştır. 2.000 YTL kümülatif tutardır. Ocak ve Şubat aylarını kapsayan 2 aylık dönem için hesaplanan toplam iade edilebilir KDV tutarını vermektedir.

3-Mart ayında hesaplanan _ yüklenilen KDV farkı 500 YTL’ dir. Bu tutara Şubat sonu iade edilebilir vergi tutarının eklenmesi ile bulunan 2.500 YTL, Mart dönemi devreden vergisi olan 2.300 YTL’ den büyüktür. Bu nedenle “Mart Dönemi İade edilebilir KDV” tutarı 2.300 YTL olarak tespit edilmiştir.

4-Nisan, Mayıs ve Haziran dönemlerinde hesaplamalar yukarıdaki gibi yapılmış, Haziran döneminde kümülatif iade tutarı 12.900 YTL olarak hesaplanmıştır. Bu tutar, Bakanlar Kurulunca belirlenen 2008 yılı tutarı olan 11.600 YTL’ yi aştığından mükellefin mahsuben iade hakkı doğmuş olmaktadır. Bu dönemde mükellefe 11.600 YTL’ yi aşan kısım olan 1.300 YTL mahsuben iade edilebilecektir.

5-Temmuz ayından itibaren iade hesabı aylık olarak yapılacak, yüklenilen _ hesaplanan KDV farkı doğrudan o dönemin devreden vergisi ile karşılaştırılarak iade tutarı hesaplanacaktır. Bu nedenle tablonun “Önceki Dönem Sonu İade Tutarı” sütununa Temmuz döneminden başlayarak “sıfır” yazılmıştır.

Temmuz ayında yüklenilen-hesaplanan KDV farkı 2.800 YTL’ dir. Bu tutar aynı ayın devreden vergisinden küçük olduğundan tamamı mahsuben iade olarak talep edilebilecektir. Ara-

lık ayına kadar iade tutarı bu şekilde hesaplanacaktır.

6- SONUÇ

İndirimli Oranlarda KDV uygulaması mükelleflerin indirimli oran kapsamına giren mallarda yüklendiği KDV’nin telafisi için getirilmiş bir uygulamadır. Bu uygulama ile belli bir miktarın üzerinde yüklendiği tutarın (Bu tutar 2008 için 11.600 YTL, 2009 için ise 13.000 TL olarak belirlenmiştir.) mükellefin mahsuben ya da nakden iade imkânı kazanmıştır.

KAYNAKÇA:

- 1- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 2- 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
- 3- Katma Değer Vergisi Tebliğleri ve Sirküleri
- 4- İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı
www.ivdb.gov.tr

5- OKTAR, Kemal; “KDV İstisnalar ve İadeler”, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ocak 2008, 8. Baskı